

Таким чином, можна дійти висновків, що при конфіденційному співробітництві в межах негласних слідчих (розшукових) дій залучаються особи, які можуть надати інформацію досудовому розслідуванню та називаються конфідентами, а ось при проведенні негласного співробітництва, в межах негласних слідчих (розшукових) дій залучаються агенти, інформація про них є таємною, секретною, не підлягає розголошенню.

На законодавчому рівні слід більш детально закріпити вказані питання та особливості співпраці цих осіб з органами виконавчої влади, аби їх показання були законними, були корисними для досудового розслідування та самі конфіденти знаходилися в безпеці.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Дата оновлення: 05.08.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384>.

2. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 № 2135-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.

Пархоменко А.О., здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук В. Г., доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ,
ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВТРУЧАННЯМ У ПРИВАТНЕ СПІЛКУВАННЯ З
УРАХУВАННЯМ МІЖНОРОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

Україна з початку її незалежності проголошує себе соціальною та правовою державою, діяльність якої здійснюється відповідно до принципу верховенства права, згідно з яким головною цінністю країни є людина, її життя і здоров'я, честь та гідність, недоторканність та безпека [1].

Також, у сучасний період Україна є суб'єктом міжнародних відносин, політичний курс якої направлений на євроінтеграцію. Система національного законодавства включає в себе низку міжнародно-правових актів ратифікованих Верховною Радою України.

Виходячи з норм міжнародного законодавства та Конституції України – права та свободи людини визнаються найбільшою цінністю держави. Так, зокрема, ст. 31 Конституції України кожному гарантує таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Також, відповідно до ст. 32 цього ж закону ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, окрім випадків передбачених Конституцією України [1].

Важливо наголосити, що у відповідності до принципу верховенства права всі інші нормативно-правові акти нашої держави повинні ґрунтуватися на засадах, визначених Конституцією України. Так, одним з принципів, визначених КПК України є принцип таємниці спілкування, сутність якого повністю відповідає конституційним вимогам [2].

Відносно міжнародних нормативно-правових актів, то ст. 12 Загальної декларації прав людини закріплює захист від свавільного втручання в приватне і сімейне життя, посягання на недоторканість житла та таємницю кореспонденції або посягання на честь та репутацію [3].

У ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зазначено про право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції [4].

Такі ж положення містить і Міжнародний пакт про громадянські і політичні права [5].

Поряд з такими основоположними принципами, проведення деяких видів НС(Р)Д пов'язані із втручанням у приватне спілкування. З огляду на це, вважаємо за необхідне з'ясувати наскільки виправданим та правомірним є таке втручання.

Якщо звернутися до вітчизняних законодавчих актів, тут ми бачимо, що та ж норма статті 31 Конституції України, поряд із заборонаю втручання у приватне спілкування, визначає також випадки, коли це дозволяється та навіть є виправданим і необхідним. Зокрема, винятками можуть бути встановлені лише судом випадки, передбачені законом, з метою запобігти злочинів чи з'ясувати істину під час розслідування кримінального провадження, якщо іншими способами одержати інформацію неможливо [1].

Тут, важливим є те, що ці винятки повністю відповідають нормам чинного міжнародного законодавства. Так, ч. 2 ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зазначає наступне: органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб [4].

Окрім цього, КПК забороняє використовувати інформацію, отриману внаслідок втручання у спілкування інакше як для вирішення завдань кримінального провадження.

Отже, з огляду на зазначене вище, можна зробити висновок, що застосування НС(Р)Д, пов'язаних із втручанням у приватне спілкування є цілком виправданим та необхідним з певних підстав, визначених як у вітчизняному законодавстві, так і у міжнародному, оскільки завдана шкода охоронюваним законом правам є цілком пропорційною меті та завданням проведення НС(Р)Д.

1. Конституція України від 28 червня 1996 р.: станом на 21 лютого 2019 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №1-рп/2016. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. : станом на 25 вересня 2019 р. // Відомості Верховної Ради України, 2013, № 9-10, №11-12, №13, ст. 88. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

3. Загальна декларація прав людини ООН; Декларація, Міжнародний документ від 10 грудня 1948 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, ратифікована Законом №475/97-ВР від 17 лютого 97 р., станом на 02 жовтня 2013 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004

5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, ратифікований Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148 – VIII (2148-08) від 19 жовтня 73 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043